

**Tjänsteutlåtande**

Utfärdat 2026-08-14

Diarienummer 2026-13927

Handläggare

Martin Kihlstrand

Telefon: 031-368 39 40

E-post: martin.kihlstrand@miljo.goteborg.se

## **Yttrande till Klimat- och näringslivs- departementet över remiss om slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet, KN2026/00788**

### **Förslag till beslut**

Miljö- och klimatnämnden skickar över yttrande över remiss Slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet, i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 1, till Klimat- och näringslivsdepartementet.

### **Sammanfattning**

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet (M2022/00531) till Göteborgs Stad för yttrande.

Stadsledningskontoret har skickat remissen vidare till miljöförvaltningen som fått i uppdrag att svara till direkt till Klimat- och näringslivsdepartementet senast 11 september 2026.

Slutredovisningen beskriver hur myndighetssamverkan mot avfallsbrott utvecklats och innehåller nya förslag och åtgärder för 2026 och framåt. Avfallsbrottslighetens koppling till organiserad brottslighet lyfts fram, liksom dess negativa effekter på miljö, ekonomi och konkurrens.

Miljöförvaltningen bedömer att de flesta av myndigheternas förslag är positiva och tillstyrker dem i huvudsak. Förvaltningen föreslår dock vissa förbättringar, bland annat behov av tydligare samverkan mellan myndigheter och kommuner samt mer oberoende uppföljning av tillsynen.

Sammanfattningsvis anser miljöförvaltningen att förslagen bidrar till minskad brottslighet, bättre miljöskydd och mer rättvis konkurrens, och föreslår att nämnden antar yttrandet och skickar det till departementet.

## **Bedömning ur ekonomisk dimension**

Då förslagen och åtgärderna i utredningen tar sikte på att motverka avfallsbrottsligheten i Sverige så påverkas den ekonomiska dimensionen genom att osund konkurrens motverkas där kostnaderna från kriminella och oseriösa aktörer vältras över på andra medborgare, seriösa företag eller det allmänna där det i slutändan drabbar skattebetalarna.

Genom en korrekt avfallshantering påverkas den långsiktiga ekonomin positivt då förutsättningarna för en cirkulär ekonomi underlättas.

## **Bedömning ur ekologisk dimension**

Förvaltningen bedömer att förslagen bidrar till den ekologiska dimensionen då förslagen är utformade för att kunna förhindra eller motverka illegal avfallsbrottslighet.

Genom att införa miljöstraffsavgift kopplat till utsorteringskravet för bygg- och rivningsavfall förväntas sorteringsgraden öka och därigenom öka förutsättningarna för att Sverige når sina återvinningsmål.

Genom en förbättrad samverkan minskar risken för allvarliga miljöskador när avfall deponeras eller används på olämpliga sätt i exempelvis utfyllnader.

Genom att säkerställa att alla myndigheter som utövar tillsyn gentemot eventuell avfallsbrottslighet använder sig av samtliga verktygs om lagstiftningen medger så minskar risken för att exempelvis kommuner med brist på kompetens drabbas extra hårt av avfallsbrottslighet.

## **Bedömning ur social dimension**

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

## **Bilagor**

1. Yttrande till Klimat- och näringslivsdepartementet
2. Remiss om slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet, dnr KN2026/00788

## Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat slutredovisning av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet M2022/00531) till Göteborgs Stad för yttrande.

Stadsledningskontoret har skickat remissen vidare till miljöförvaltningen som fått i uppdrag att svara till direkt till Klimat- och näringslivsdepartementet senast 11 september 2026.

I denna slutredovisning beskrivs hur arbetet bedrivits sedan den senaste delredovisningen i mars 2025 och det presenteras också sex nya förslag till samt bedömningar om åtgärder under 2026 och framåt. Genom remissen får vi möjlighet att lämna synpunkter på det åtgärder och förslag som tagits fram inom regeringsuppdraget.

Miljöförvaltningen har bedömt förslagen i remissen och tagit fram förslag till yttrande som redovisas i tjänsteutlåtandets bilaga 1.

## Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade i februari 2021 att ge Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Åklagarmyndigheten och länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Skåne, Stockholms och Västra Götalands län att ta fram en lägesbild när det gäller avfallsbrottsligheten i Sverige samt åtgärder för att förebygga och förhindra avfallsbrottslighet i Sverige. Uppdraget redovisades i mars 2022 genom skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet NV-02193-21. Det uppdrag som sedan gavs till myndigheterna utgår från den lägesbild och de förslag till åtgärder som då föreslogs.

Inom ramen för uppdraget har myndigheterna lämnat årliga delredovisningar. Redovisningarna har sammanlagt presenterat elva olika förslag regeringen och cirka tjugo åtgärder som uppdragsmyndigheterna tagit på sig att genomföra.

I slutredovisningen beskrivs hur arbetet bedrivits sedan den senaste delredovisningen i mars 2025 och det presenteras också sex nya förslag till samt bedömningar om åtgärder under 2026 och framåt.

## Lägesbild över avfallsbrott

Slutredovisningen beskriver lägesbilden på följande sätt:

”Miljöbrott och avfallsbrott är kopplade till organiserad brottslighet som genom olika brottsupplägg tjänar pengar på att inte följa gällande lagstiftning. Den kriminella ekonomin står i fokus i en stor del av brotten och vissa av aktörerna har så kallad nätverkskoppling, ett mycket högt våldskapital samt internationella kopplingar. Många aktörer bedriver multikriminalitet och är kopplade till människohandel, bedrägerier, handel med narkotika och penningtvätt.

Till skillnad från andra organiserade kriminella grupper är avfallsbrottslingar bland de som oftast använder legitima företagsstrukturer för att utföra olaglig verksamhet. Jämfört med annan organiserad brottslighet är miljöbrottslingar även de som i störst utsträckning använder korruption som ett medel för att kunna bedriva sin kriminella verksamhet.

Avfallsbrott förekommer även inom den seriösa delen av näringslivet, ofta genom felaktig klassning, otillåten export eller bristande spårbarhet av avfall. Stärkta kontrollsystem och tydligare ansvar är avgörande för att motverka dessa överträdelser.

Enligt en rapport från EU-kommissionen tjänar organiserad brottslighet mellan två och sex miljarder<sup>1</sup> årligen på dagens avfallshantering i Sverige. Dessutom snedvrider avfallsbrotten marknaden och bidrar till en osund konkurrens för alla seriösa aktörer. Brotten dränerar därmed samhället på resurser och skadar miljön. Bara i ett fall i Kassmyra i Botkyrka kommun har kostnader för bortforsling och omhändertagande av avfallet uppgått till mer än 146 miljoner kronor<sup>2</sup> och det förväntas att saneringen kommer att bli minst lika kostsam.”

Den redovisade lägesbilden gör det tydligt hur omfattande och samhällspåverkande avfallsbrottsligheten är och hur många olika myndigheter som berörs på olika sätt. Det framgår också att det krävs åtgärder inom många olika områden för att komma till rätta med den pågående avfallsbrottsligheten.

### **Myndigheternas förslag till regeringen**

I detta avsnitt beskrivs förslag på åtgärder till regeringen om avfallsbrottslighet som tagits fram av de tio uppdragsmyndigheterna under 2025.

Myndigheterna har tagit fram sex olika förslag till regeringen:

#### **Utred hur länsstyrelserna kan samverka med Center mot arbetslivskriminalitet**

I de olika polisregionerna samverkar AKC och länsstyrelsen i varierande grad. Myndigheterna föreslår därför att en utredning tillsätts som syftar till att likrikta samverkan nationellt samt att tydliggöra roller och samverkansstrukturer.

#### **Utred om länsstyrelsens uppföljning och utvärdering av tillsynen i länet närmare bör regleras**

Miljöbalkstillsynen är fördelad på många myndigheter. Detta innebär utmaningar när det gäller att bedriva verkningsfull tillsyn inom bland annat avfallsområdet. Tillsynen behöver också vara rättssäker och likvärdig. Faktorer som påverkar hur den enskilda tillsynsmyndigheten bedriver tillsynsverksamheten är bland annat resurser, tillgänglig kompetens, hur myndigheten tolkar sitt tillsynsuppdrag och förekomst av otillbörlig påverkan, både extern och intern. Det är därför viktigt att följa upp och utvärdera den tillsyn som genomförs.

#### **Inför krav på miljö sanktionsavgift kopplat till utsorteringskravet för bygg- och rivningsavfall**

Enligt 3 kap. 19 § avfallsförordning (2020:614) ska bygg- och rivningsavfall sorteras i åtminstone sex fraktioner på den plats där det uppkommer. Det är i dagsläget inte förenat med någon miljö sanktionsavgift (MSA) att bryta mot dessa bestämmelser.

Myndigheterna anser att denna bestämmelse är lämplig att förena med en miljö sanktionsavgift då det är lätt att avgöra om man bryter mot bestämmelsen och en MSA ger en direkt påföljd av överträdelsen.

---

<sup>1</sup> Polismyndigheten. Den kriminella ekonomin <https://polisen.se/contentassets/98c220457ffa421cb604859eb2f3b142/den-kriminella-ekonomin-240916.pdf> (hämtad 2025-11-21). Rapporten refererar i sin tur till: Hulme, S., Disley, E., & Blondes, E. L. (2021). Mapping the risk of serious and organised crime infiltrating legitimate businesses. Final report. European Union.

<sup>2</sup> Dom mot elva personer för delaktighet i miljöbrott i think pink/NMT-koncernens verksamhet, mål nr B 554-24 Södertörns tingsrätt.

### **Tillsynsmyndigheters möjlighet att kräva ersättning av verksamhetsutövaren för provtagnings- och analyskostnader**

Myndigheterna gör bedömningen att de kommunala tillsynsmyndigheternas möjlighet att ålägga en verksamhetsutövare att ersätta myndighetens kostnader för provtagning och analyskostnad vid tillsyn av bland annat miljöfarlig verksamhet bör förtydligas.

Myndigheterna föreslår därför att ett nytt stycke införs i 27 kap. 2 § miljöbalken av vilket det framgår att även en kommun får meddela föreskrifter om att kostnader för provtagning och undersökning av prov i samband med tillsyn i fråga om avfall enligt 15 kap. ska ersättas av den vars verksamhet provtagningen avser.

### **Genomför de förslag till författningsreglering av samverkan som tagits fram av Miljöstraffrättsutredningen**

För att få en heltäckande tillämpning av modellen Strukturerad samverkan behöver regeringen införa den förändring som Miljöstraffrättsutredningen föreslagit, att regional och nationell samverkan ska vara förordningsstyrd och med tydligare mål/syfte än idag. Om det inte görs kommer modellen tillämpas enbart i de län och polisregioner som gör det valet vilket skulle försvåra samverkar kring avfallsbrottslighet.

### **Förslag om att förlänga samverkan som idag bedrivs inom regeringsuppdraget för att inte få ett avbrott i samverkan**

Den samverkan som idag sker inom regeringsuppdraget har fungerat bra och gett goda resultat för myndigheterna.

För att motverka att samverkan om avfallsbrottslighet mellan myndigheterna riskerar stanna av i avvaktan på en författningsreglering föreslår myndigheterna att regeringen ger myndigheterna i uppdrag att fortsätta samverkan då myndigheterna även i framtiden ser ett fortsatt behov av att ha avgränsade grupper med fokus på avfallsbrott mm.

Myndigheterna föreslår därför en förlängning av uppdraget om 3 år utifrån samma upplägg och ramar som det nuvarande uppdraget.

## **Förvaltningens bedömning**

Miljöförvaltningen är i huvudsak positiv till den redovisning av genomförda åtgärder samt de förslag som myndigheterna lämnar till regeringen för att stärka arbetet mot avfallsbrottslighet. Förvaltningen bedömer att de föreslagna åtgärderna sammantaget kan bidra till en mer effektiv tillsyn, ökad samverkan mellan berörda aktörer och en stärkt förmåga att motverka organiserad och gränsöverskridande avfallsbrottslighet.

Förvaltningen anser dock att vissa förslag behöver utvecklas ytterligare. Särskilt viktigt är att utreda hur kommunerna kan inkluderas i samverkan med Center mot arbetslivskriminalitet, eftersom kommunerna utgör en central aktör inom tillsynsområdet och ofta har en nyckelroll i att upptäcka och motverka brottsliga upplägg. Vidare bedömer förvaltningen att uppföljning och granskning av miljöbalkstillsyn bör ske genom en oberoende kontrollfunktion som omfattar samtliga tillsynsmyndigheter, samt att kvalitetssäkrade och likvärdiga kontrollmetoder bör säkerställas.

Förvaltningen delar bedömningen att miljöstraffsavgifter kopplade till utsorteringskrav för bygg- och rivningsavfall kan vara ett effektivt styrmedel, men framhåller behovet av att utforma systemet så att det inte missgynnar seriösa

verksamhetsutövare samtidigt som kriminella aktörer kan undgå sanktioner genom  
bristfällig redovisning.

I övrigt tillstyrker förvaltningen myndigheternas förslag och understryker särskilt vikten  
av att den myndighetsgemensamma samverkan mot avfallsbrottslighet fortsätter utan  
avbrott. Förvaltningen har inte heller något att erinra mot de fortsatta åtgärder som  
myndigheterna avser att genomföra från 2026 och framåt och bedömer att dessa kan ge  
ett värdefullt stöd i det fortsatta arbetet mot avfallsbrottslighet.

Maria Jacobsson

Direktör